

УПРОВАДЖЕННЯ ДОСЯГНЕНЬ ПЕДАГОГІЧНОЇ НАУКИ У ПРАКТИКУ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Проблема впровадження належить до пріоритетних у педагогічній теорії та практиці. У зв'язку з цим науково-обгрунтоване впровадження нового розглядаємо як необхідну, обов'язкову, загальну умову розвитку загальноосвітніх навчальних закладів, і як складову їх навчально-виховного, науково-методичного і організаційно-педагогічного процесу.

В умовах глобалізаційних процесів особливої гостроти й актуальності набули щодо освіти і виховання принаймні дві проблеми: по-перше, підвищення якості наукових пошуків, зокрема теоретичного рівня досліджень, їх звернення до ключових практичних завдань, і, по-друге, забезпечення інтенсивності впровадження нових результатів педагогічних досліджень, передового досвіду й педагогічних технологій у практику. Ми солідарні з тими вченими, які вважають упровадження нового педагогічного знання в практику невід'ємним компонентом розвитку будь-якого загальноосвітнього закладу. В.Г.Кремінь головним вважає упровадження, він наголошує, що тоді «...для багатьох науковців настає момент істини, коли результат багаторічної наукової праці може стати затребуваним, або навпаки залягти в шухляду» [4, с. 39].

Сенс упровадження результату педагогічної науки вбачається в тому, щоб допомогти дитині якнайповніше розкрити те, що в ній закладено природою, а далі – його розвивати і збагачувати, організовуючи «саморух» особистості. Таким чином, учитель мусить дати розвинутися, за словами М. І. Пирогова, «внутрішній людині» в людині, щоб забезпечити становлення суб'єктності кожного школяра.

Науково обгрунтований відбір нового і чіткий процес упровадження сприяють піднесенню професійної компетентності вчителя, що надзвичайно важливо для забезпечення навчання та виховання, для формування інтересу до навчальних предметів, розвитку потреб і потягу до співпраці та співтворчості, для наукового пошуку і професійного самовизначення школярів. З цього приводу В. І. Вернадський зазначає, – «Рухаючись вперед, наука не тільки створює нове, а й переоцінює старе, пережите» [5, с. 112].

Значним унеском у розвиток проблеми впровадження стали праці Ю. К. Бабанського, А. М. Алексюка, В. Є. Гмурмана, І. С. Мар'єнка, О. Я. Савченко, Т. І. Шамової та інших учених. Ними досліджувалися проблеми співвідношення педагогічної теорії і практики, виявлялась роль ученого у впровадженні власного наукового результату. Значна увага науковцями приділялася впровадженню в практику передового досвіду вчителів. Переважно ставилися питання використання в практиці результатів дидактичних досліджень (М. Н. Скаткін, С. У. Гончаренко, Ю. І. Мальований).

Проте проблема відбору результатів дослідження для впровадження нового ставилася в свій час лише частково, вченими А. М. Бойко, В. В. Кумаріним.

Поетапність процесу впровадження інновацій у шкільну практику залишилася на сьогодні не дослідженою. А отже, процес упровадження в теоретичному і практичному аспектах потребує подальшого вивчення.

Розпочнемо з критеріїв: «актуальність» і «відповідність часові». Ці критерії винесені на перше місце, бо до цього спонукає ситуація, що склалася в суспільстві і школі.

«Гуманність» і «спрямованість на особистість дитини». При відборі нового для впровадження, слід врахувати, що зовнішній вплив завжди діє опосередковано, через внутрішні зусилля особистості, її власну активність. Учень сам обирає найбільш зручний варіант виховної діяльності. Педагог покликаний взаємодіяти на основі довіри, поваги і віри в творчі можливості дитини. Переконавання як метод виховання у поєднанні з повагою і ґрунтовними знаннями вчителя займають важливе місце в системі засобів взаємодії в загальноосвітніх школах.

До наступної групи критеріїв відносимо: «відповідність меті» та «системність». У відповідності до цих критеріїв результат педагогічного дослідження має чітко виражену мету, систему та її елементи.

Тому наступним критерієм виступає «методична підготовленість до впровадження», розробка рекомендацій, що забезпечили б взаємодію вчителів та учнів на основі взаєморозуміння, співробітництва і співтворчості.

Критерій «наступність із раніше набутиим досвідом» застосовують для забезпечення зв'язку із минулим, усім цінним, що є у національному досвіді, і тим конкретним, що напрацьовано даним педагогічним колективом раніше.

Критерій «гармонізація» спрямований на всебічний розвиток особистості, бо, як відомо, вона не виховується по частинах. Критерій дозволяє конкретизувати роботу з упровадження у відповідності до професійних і особистісних якостей кожного педагога, передбачити, за якими головними напрямками проводити методичну роботу в школі, щоб досягти максимальної віддачі.

«Ефективність у сучасних умовах» і «реальна перспективність результату». Згідно з цими критеріями необхідні аналіз і оцінка можливих результатів застосування об'єкту впровадження як у даний час, так і в майбутньому, у творчому розвитку і збагаченні практикою.

Отже, підготовленим до впровадження за цими критеріями є те із нового, що забезпечує гуманну педагогічну взаємодію, сприяє розвитку пізнавальних інтересів кожної дитини, формує свідомі мотиви і потреби, забезпечує творчу обстановку на уроці й позакласному виховному заході [1].

Процес упровадження є необхідною умовою модернізації навчальної і виховної діяльності школи, він здійснюється поетапно. Показниками виділення етапів виступали: 1) співвідношення педагогічної теорії і шкільної практики; 2) інноваційна діяльність педагогічних колективів; 3) затребуваність нового; 4) стан виховної роботи.

Перший етап – відбір і оцінка інновації на основі визначених критеріїв, усвідомлення колективом необхідності змін та впровадження нововведень. На цьому етапі в навчальному закладі формується відповідне інформаційне поле на основі залучення педагогічного, учнівського та батьківського колективів до різних форм інформаційної діяльності. Основна мета етапу полягає в

тому, щоб усі члени шкільного колективу усвідомили, що реальний стан функціонування школи не відповідає новим тенденціям розвитку суспільства, не сприяє професійному зростанню педагогічного колективу тощо.

Другий етап – навчання педагогічного колективу з упровадження нового в практику діяльності школи, пошук та актуалізація нових технологій, методичних прийомів для реалізації впровадження. Головною метою цього етапу є виявлення кола проблем, що стосуються об'єкта впровадження, актуалізація нових ідей, обговорення їх у шкільному колективі. На цьому етапі формується творча група вчителів, діяльність якої спрямовується на розроблення та оформлення ідеї у відповідну програму дій.

Третій етап – підготовка наукового знання для впровадження. На цьому етапі проводиться відбір прийомів взаємодії вчителів і учнів. Розробляються методичні рекомендації для вчителів з упровадження нового у практику виховної діяльності школи. Створюються проекти, для удосконалення системи засобів навчання і виховання, підвищення рівня успішності, вихованості та мотиваційної сфери вчителів і учнів, зростання професійної компетентності вчителів.

Четвертий етап – конструювання новітньої ідеї у діяльності і досвіді творчої групи, здійснення нововведення. На цьому етапі аналізується стан функціонування навчального закладу на основі проведеної діагностики, визначається майбутня перспектива, окреслюється стратегія досягнення мети. Результатом етапу є підготовлена програма нововведення, де віддзеркалені мета, завдання та основні методичні заходи з реалізації нової ідеї, залучені певні ресурси та розроблена на другому етапі методика виявлення ефективності інноваційного процесу.

П'ятий етап – масове впровадження та використання всім колективом учителів напрацьованого творчою групою досвіду. На цьому етапі продовжується його вивчення, проводяться семінари-практикуми, науково-практичні конференції, педагогічні читання, співбесіди, консультації [2].

Отже, наголошуємо, що науково обґрунтований відбір нового і чіткий процес упровадження сприяють піднесенню професійної компетентності вчителя, що надзвичайно важливо для забезпечення особистісно-орієнтованого, індивідуального підходу до кожного учня, розвитку профільності, широкого застосування модульного навчання і 12-бальної системи оцінювання навчальних досягнень, виховання інтересу до навчальних предметів, розвиткові потреб і потягу до самоосвіти, наукового пошуку і професійного самовизначення школярів.

У школах, що постійно займаються науково обґрунтованим упровадженням, суттєво перебудовуються всі ланки навчально-виховного процесу, виходячи з принципів розвитку і модульності. Система неперервного впровадження нових досягнень педагогічної науки, новітніх дидактичних і виховних технологій дає змогу поетапно модернізувати звичайну класно-урочну систему на інтенсивну модульно-розвивальну.

Список використаної літератури

1. Бойко А. Виховання людини: нове і вічне. – Полтава, 2006. – 568 с.
2. Бойко А. Процес упровадження інноватики в шкільну практику // Зб. наук.

праць Полтавського державного педагогічного університету імені В.Г.Короленка. – Серія «Педагогічні науки». – Вип. 6 (64). – Полтава, 2008. – С. 11-25.

3. *Васильченко Н.* Упровадження освітніх інновацій // Завуч. – 2004. – №28. – С. 7-11.

4. *Кремінь В.Г.* Освіта і наука України: шляхи модернізації – К., 2003. – 216 с.

5. *Ткаченко Л.* Світ людей змінюється швидше, ніж покоління людей // Педагогічна газета. – 2002. – №1. – С. 8.

Вікторія Опанасенко

ТИПИ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ ТА ЗА КОРДОНОМ

Сучасний етап розвитку освіти позначається розширенням інформаційних і комунікаційних технологій, що зумовлено світовим процесом переходу до інформаційного суспільства. Стрімкий розвиток інформаційних технологій робить дедалі актуальнішою проблему удосконалення системи освіти та розширення сфери освітніх послуг. Сьогодні постали питання створення глобальних систем, які дали б змогу накопичувати та поширювати наукові знання, а також забезпечувати доступ до них для широкого загалу [4, с. 136].

Право на освіту, її доступність і розвиток кожному гарантується частинами першою та третьою статті 53 Конституції України [2]. Право на освіту «незалежно від статі, раси, національності, соціального та майнового стану, роду та характеру занять, світоглядних переконань, належності до партій, ставлення до релігії, віросповідання, стану здоров'я, місця проживання й інших обставин» проголошено частиною першою статті 3 Закону України «Про освіту» [7].

Окрім очної, вечірньої, заочної форм навчання та екстернату, фактичному здійсненню цих прав значною мірою сприяє система дистанційної освіти.

Розвиток дистанційної освіти прискорився із прийняттям Законів України «Про Національну програму інформатизації» [6] і «Про вищу освіту» [5]. Сьогодні дистанційна форма навчання базується на державних стандартах вищої, професійно-технічної та загальної середньої освіти і технологіях дистанційного навчання.

Терміни «*відкрите*» та «*дистанційне навчання*» і їхнє визначення є порівняно новими у сфері освіти, тому що вони одержали поширення лише в останні 15-20 років. Мова та терміни, що використовуються для опису діяльності в галузі дистанційного навчання, усе ще неоднозначні, і географічні розходження в їхньому використанні (наприклад, у Північній Америці та Європі) підсилюють цю неоднозначність. Серед найбільш часто використовуваних термінів, що відносяться до дистанційного навчання, можна назвати такі: *кореспондентська освіта, домашнє, самостійне, зовнішнє, безперервне навчання, самонавчання, навчання дорослих, з опорою на технічні засоби, опосередковане навчання, з фокусуванням на учневі, відкрите навчання, відкритий доступ, гнучке та розподілене навчання.*